

සෞඛ්‍යවත් පාසල් පරිසරයක් ගොඩ නගමු

ද්‍රව්‍යේ වැඩි කාලයක් පවුලේ සාමාජිකයන් සමග ගත කරන ඔබ, රේඛාට වැඩි කාලයක් ගෙවන්නේ පාසල තුළයි. ශ්‍රී ලංකාවේ ජන කොටසින් පහෙන් එකක් පමණ අධ්‍යාපනය ලබන පිරිසට ඇතුළත් වේ. පාසල් අධ්‍යාපනය මගින් ඔබගේ වර්යා හැඩැගැස්වීම කුඩා අවධියේ සිට ම ආරම්භ කර ඉතා සාර්ථකව ඉදිරියට ගෙන යා හැකි ය. සාමාජය වෙත යහපත් පණ්ඩව ගෙන යාමට ද පාසල තෝතැන්නක් කර ගත හැකි ය. අධ්‍යාපනය මගින් ඔබේත්, පවුලේත්, සාමාජයේත් සෞඛ්‍ය තත්ත්වය වැඩි දියුණු කිරීමට පාසල් සිසුන් ලෙස ඔබට ද දෙක වීමට හැකි ය.

හත ග්‍රුණයේ දී ඔබ පවුලේ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ සෞඛ්‍යවත් පවුල් පරිසරයක තිබිය යුතු අංග හදා ඇත.

පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය ද, සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන උපාය මාර්ග ද හඳුනා ගනීමින් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පාසලක් හැඳීමට ද දෙක වන ආකාරය වටහා ගනීමු.

සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පාසලක් හඳුනා ගනීමු

අක්කා :- නංගී, අපේ අලුත් ප්‍රින්සිපල් සර, ආචාර්‍ය ප්‍රස්‍රාද්‍ය අපේ ඉස්කේප්ලේ හරි ලස්සනයි නේද?

නංගී :- ඔව් අක්කේ, හරිම ලස්සනයි, ඒ වගේ ම පිරිසිදු යි. එක පාරට ම එහෙම වුණේ කොහොම ද?

අක්කා :- අපි හැම දෙනා ම එකතුවෙලානේ වැඩි සටහන් හැඳුවේ, ඒ කියන්නේ දිජ්‍යු තායකයන්, ගුරුමණ්ඩලය ප්‍රින්සිපල් සර එහෙම, සැම දෙනාගේ ම සහයෝගය ගත්ත නිසා මේ වැඩි පිළිවෙළ සාර්ථක

ලිණා. දැන් ඔක්කොමලා උදේ 7.00 වෙනකාට පාසලට එනවා. උණුකරලා නිවා ගත්ත වතුර බෝතලයයි, කැම පෙට්ටියයි අනිවාරයෙන් ම ගේනවා.

නංගී :- මව් අක්කේ, අර පන්ති මට්ටමෙන් කරන ගුමුදන වැඩසටහනට දෙමවිපියෙන් තොඳින් සහභාගී වෙනවා.

අක්කා :- වාර අවසානයේ තියෙන විවිධ ප්‍රසංගයට, ක්‍රිඩාවලට ඒ වගේ ම අපේ දක්ෂතාවලට මූල් තැන දෙන්න සරගේ මූලිකත්වයෙන් එක එක වැඩසටහන් සකස් කරලා. අපේ ඉස්කේප්ලේ හරි ම පිළිවෙළා වැඩ කරන නිසා “එල සම්බ්‍රාපාසල්” තරගයෙනුත් දිනලාපු. බේංරු මරදන වැඩ සටහනිනුත් දිස්ත්‍රික්කයේ පළවෙනි තැන ලැබිලා.

නංගී :- එක තමා අක්කේ, අපිත් අපේ ගුරු මණ්ඩලයන් හරි ම සන්නේෂයෙන් මේ වැඩසටහන්වලට සහයෝගය දෙනවා. මට නම් ඒ හින්ද ද්වාස ගෙවෙනවාවන් දැනෙන්නේ තැහැ ඉස්කේප්ලේ ගියා ම.

අක්කා :- මව් නංගී, මටත් එහෙමයි. අපිත් කැපවෙලා ඉස්කේප්ලේ දියුණුවට වැඩ කරමු.

මේ සේනාගම විද්‍යාලයේ සහෝදරියන් දෙදෙනෙකු අතර ඇති වූ දෙබසකි. පාසලේ සිදු වන කාර්යයන් රෝසක් පිළිබඳ අපට ඉහතින් දැක්වූ මවුන් දෙදෙනාගේ දෙබසින් හෙළිදරව් වේ.

6.1 රුපය - සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පාසල්

පාසල් දරුවන්, පාසල් කාර්ය මණ්ඩලය ඇතුළු පාසල් ප්‍රජාවේ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සඳහා පූර්ණ සංවිධාන ගක්තිය යොදවා ක්‍රියා කරන පාසලක් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පාසලක් ලෙස හැඳින් වේ.

සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය

හත ග්‍රේණියේ දී ඔබ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය යන්නේහි අදහස ඉගෙන ගත් බව මතක ද?

සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය යනු සෞඛ්‍යයට බලපාන සාධක තම පාලනයට ගැනීම මගින් තමාගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය දියුණු කර ගැනීමට පුද්ගලයන්ට හැකියාව ලබා දීමේ ක්‍රියාවලියකි.

පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය

පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය මගින් සිදු කෙරෙන්නේ පාසල් ලැමුන් වශයෙන් පාසලේ හා සමස්ත සමාජයේ ම සෞඛ්‍ය තත්ත්වයට බලපාන සාධක පාලනය කර ගැනීමට හා වැඩි දියුණු කර ගැනීමට හැකි අයෙකු ලෙස ඔබ ගක්තිමත් කරවීමයි.

පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කමිටුව, ශිෂ්‍ය සෞඛ්‍ය සමාජ මගින් පාසල් සිපුන් වන ඔබගේ ද දෙකත්ත්වය මේ සඳහා ලබා දිය හැකි සි. මේ මගින් සම්බර පෙරුෂයකින් යුතු සෞඛ්‍යවත් පුද්ගලයන් වීමට ඔබට අවස්ථාව සැලසේ.

සෞඛ්‍යවත් පාසල් පරිසරයක නිවිය යුතු අංග

මෙවි පාසලේ පරිසරය, පාසලේ භෞතික පරිසරය මානයික හා සමාජීය පරිසරය ලෙස කොටස්වලට බෙද දැක්විය හැකි ය.

පාසල් හොතික පරිසරය

පන්ති කාමර, පාසල් ගොඩනැගිලි, පාසල් ගෙවත්ත, ක්‍රීඩා පිටිය, පාසල් ආපන ගාලාව, ජල සැපයීම්, ආදිය පාසල් හොතික පරිසරයට අයත් වේ.

යහපත් හොතික පාසල් පරිසරයක පැවතිය යුතු අංග කිහිපයක් පහත දැක් වේ.

- පිරිසිදු වාතය
- පිරිසිදු තුමිය
- සිත් ගන්නා සූපු බව
- පන්ති කාමර පවතුනාව
- ප්‍රමාණවත් සහ පිරිසිදු වැසිකිලි, කැසිකිලි පහසුකම්
- පිරිසිදු, බේමට සුදුසු ජල පහසුකම්
- ප්‍රමාණවත් ක්‍රීඩා පහසුකම්
- සෞඛ්‍යවත් ආපන ගාලාව
- පාසල් තුළ දී ඔබගේ සුරක්ෂිත බව

පිරිසිදු වාතය

පාසලක ගොඩනැගිලි එවා අතර සුදුසු පරතරය පවතින ලෙස ඉදි කිරීම පිරිසිදු වාතය ලබා ගැනීමට රැකුලක් වේ. අවට පරිසරයේ ගස් කොළන් සුදුසු පරිදි වැවීම, පන්ති කාමර, විද්‍යාගාර, ප්‍රස්තකාල, සංගීත හා නර්තන ගාලා ආදියේ ඇති දෙර ජනන්ල් විවෘත කර තැබීම, වා කටුව් ආවරණය නොකිරීම මගින් ඔබට පිරිසිදු වාතය ලබා ගත හැකි වේ.

6.2 රැපය - පිරිසිදු වාතය ලැබෙන සේ පංති කාමරය සැකසීම

පිරිසිදු තුමිය

පාසල් මිදුල හා ගෙවත්ත පිරිසිදු කිරීම සඳහා ඔබට ගේණ වශයෙන් මිදුල හා ගෙවත්ත බෙදු වෙන් කර ගත හැකි ය. ගිෂ්‍ය තායක නායිකාවන්ට පිරිසිදු කිරීම සෞයා බැලීම කළ හැකි ය. පාසලට ආච්චික කසල බැහැර කිරීමේ විධිමත් ක්‍රම පැවතීම සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධක පාසලක ලක්ෂණයකි. දිරන, නොදීරන ද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමට බදුන් වෙන් වෙන්ව තබා ඒවායින් දිරන ද්‍රව්‍ය කාබනික පොහොර සැදීමට යොදු ගත හැකි ය. එම පොහොර හාවිත කර පලතුරු, මල් හා ඔග්‍රාද උයන් වගා කළ හැකි ය. ඒවා ක්‍රමවත්ව පවත්වා ගෙන යාම ද ඔබට සිසු කණ්ඩායම් වශයෙන් බෙදු වෙන් කර ගෙන සහයෝගයෙන් සිදු කළ හැකි ය. කානු පද්ධතිය පිරිසිදුව තබා ගැනීමත්, පාසල් බිමෙහි තැන තැන ජලය රැඳෙන ස්ථාන ඇත්තම් ඒවා ඉවත් කිරීමත් වැදගත් වේ. මේ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කම්ටුවේ සහ පරිසර කම්ටුවල සහාය ලබා ගත හැකි ය.

6.3 රුපය - විවිධ වගාවන් ක්‍රමවත්ව පවත්වාගෙන යාම

සිත් ගන්නා සුලු බව

පාසල් වත්ත සිත් ගන්නා ආකාරයට සැලසුම් කළ යුතු ය. පිවිසුම, ඔග්‍රාද උයන, පොකුණු, මල් වගාව, පාසලේ ස්ථාන නාමකරණය, ආදිය සැලසුම් සහගත ආකාරයට කිරීම මගින් පාසල සිත් ගන්නා සුලු වනු ඇත.

6.4 රුපය - පාසල් පරිසරය සිත් ගන්නා සූජු ලෙස සැකසීම

පන්ති කාමර පවිත්‍රතාව

මධ්‍යි පන්ති කාමර පිරිසිදු කිරීමේ දෙනික ක්‍රමවේදයක් නිවැරදිව ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් ඔබට මේ සඳහා සහාය විය හැකි ය. ගුරු මේසය, ගුරු පුටුව, කළු ලැල්ල, ඔබගේ බෙස්ක්, පුටු ආදිය ද ක්‍රමවත් ව හා පිළිවෙළට තබා ගැනීම, ඉවතලන ද්‍රව්‍ය දැමීම සඳහා කසල බඳුනක් තබා ගැනීම, ඉදල, මකාස්ස, ආදිය නිසි තැන්වල තැබීම පන්ති කාමරයේ අලංකාරයට රැකුලක් වනු ඇත.

6.5 රුපය - පන්ති කාමර පවිත්‍රතාව තබා ගැනීම

ප්‍රමාණවත් සහ පිරිසිදු වැසිකිලි කැසිකිලි පහසුකම්

මිනේ පාසලේ ගිහු සංඛ්‍යාව අනුව ප්‍රමාණවත් වැසිකිලි, කැසිකිලි, පහසුකම් තිබිය යුතු වේ. මෙහි දී ගුරු මණ්ඩලය, ගැහැණු හා පිරිම් වගයෙන් මෙන් ම අභාධිත අය සඳහා ද සුදුසු ලෙසත්, ප්‍රමාණවත් ලෙසත් මෙම පහසුකම් පැවතිය යුතු ය. මෙහි පිරිසිදු, ප්‍රමාණවත් ජලය, පෙෂෑගලිකත්වය ආරක්ෂා වීම, අපවිතු දේ බැහැර කිරීමේ පහසුව ඇත්දියේ සොයා බැලීමටත්, ඒවා සකස් කිරීමටත් ඔබට ද දයක විය හැකි ය. වැසිකිලි පිරිසිදුව නඩත්තු කිරීම ඔබගේ වගකීමක් වේ.

පිරිසිදු, බ්‍රේමට සුදුසු ජල පහසුකම්

ඔබට පාසලේ දී බ්‍රේමට, අත් සේදීමට සහ වැසිකිලි සඳහා ජලය අවශ්‍ය වේ. ලිං, වැවි, ඇල, දෙළ ආදියෙන් ලබා ගන්නා ජලයේ ගුණාත්මක බව මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂක මගින් පරීක්ෂා කරවා ගෙන ඇත්දියේ හාවිතයට පෙර සැක හැර දැන ගන්න.

6.6 රුපය - පිරිසිදු ජල පහසුකම් සැපයීම

ප්‍රමාණවත් ක්‍රිඩා පහසුකම්

සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පාසලක හොතික පරිසරයේ වැදිගත් අංගයක් ලෙස ක්‍රිඩා පිටිය සැලකිය හැකි ය. පිටිය අවට සෙවණ ලබා දෙන ගස් සිටුවීමෙන් අලංකාරය මෙන් ම සිසිලස ද ලැබේ. තවද ඔබගේ කුසලතා නැංවීමට ලබා දී ඇති ක්‍රිඩා උපකරණ ආරක්ෂා කිරීම, ක්‍රිඩා ප්‍රහුණුව සඳහා වෙන් කර ඇති

වේලාවෙන් උපරිම ප්‍රයෝගන ගැනීම සහ ක්‍රිඩා පිටිය අනතුරු රහිත වන ලෙස සකස් කර ගැනීම ඔබට කළ හැකි දේ වේ.

6.7 රුපය - ක්‍රිඩා පහසුකම් සැපයීම

සෞඛ්‍යවත් ආපන ගාලාව

සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයට මූල් තැනක් දෙන පාසලක ඉතා ම වැදගත් අංගයක් ලෙස ආපන ගාලාව දැක්වීය හැකි ය.

එමෙන් ම අත් සේදීම හා බීමට පිරිසිදු ජල පහසුකම් සැපයීම, ඉවත්ලන ද්‍රව්‍ය බහාලීම සඳහා බදුන් තැබීම, පිරිසිදුකම ඉහළ මට්ටමක තිබීම සෞඛ්‍යවත් ආපන ගාලාවක මූලික අංග අතර වේ. ගණාන්තමක බවින් යුතු ඇත් වර්ග, ධාන්‍ය, අල, බතල යනාදිය හා තෙල්, ලුණු, සීනි අඩු ආහාර පිරිසිදුව සැපයිය යුතු හි. නිසි පෝෂණයට යොමු වීමට ආපන ගාලාව ඔබට යොද ගත හැකි ය.

නිසරු ආහාර (Junk food) හා ක්ෂේක ආහාර (Fast food) ආපන ගාලාවෙන් ඉවත් කිරීමේ බලය සෞඛ්‍ය සමාජයට පැවරිය හැකි ය. පාසල් ආපන ගාලා වතු ලේඛය හා එහි උපදෙස් මාලාව පිළිපිඳිමින් ආහාර ලබා දීම කළ යුතු වේ. මේ සඳහා ඉල්ලීම කිරීමට සිසු ඔබට ද අයිතියක් ඇත.

පාසල තුළ දී ඔබගේ සුරක්ෂිත බව

ඔබගේ සුරක්ෂිත බව තහවුරු වීම සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පාසලක තවත් වැදගත් අංගයකි. පාසල ඉදිරිපිට මාර්ග අනතුරු අවම කිරීමට රිය නියාමකවරුන්

ලෙස පුහුණු වීමට ඔබට අවස්ථාව ලබා ගත හැකි ය. නිවැරදි මාරුග නීති අනුගමනය කිරීමට ඔබ ද ඔබ පාසලේ අන් අය ද යොමු වීම තුළින් අනතුරු අවම කර ගත හැකි වේ.

බැවුම්වලට හෝ අගාධ සහිත ස්ථානවල වැටවල් සැදීම මෙන් ම එම ස්ථානවල වගාවන් යොදීම ද ඔබට එකතු වී කළ හැකි ය.

තව ද බේංගු මදුරුවන් බෝවන ස්ථාන ඇත්දුයි තම පන්ති කාමරය අවට පරීක්ෂා කර බැලීමෙන් භා පාසල අවට පිරිසිදු ලෙස තබා ගැනීමට අන් අය පෙළඹුවීමෙන් බේංගු වැනි රෝගවලින් සුරක්ෂිත පාසල් පරිසයක් නිරමාණය කළ හැකි ය.

එසේ ම අපවාර, අපයෝජනවලට හේතු නොවන ආරක්ෂිත බවක් ඔබේ පාසල තුළ පවතිදුයි වීමසිලිමත් විය යුතු ය. එවන් සැක සහිත අනාරක්ෂිත හැරීමක් යම් ස්ථානයක දී ඔබට දැනුනොත් ඒ පිළිබඳ ඔබේ ගුරුවරුන් දැනුවත් කළ හැකි ය.

6.8 රුපය - පාසල තුළ සුරක්ෂිත වීම

මෙසේ පාසලේ දී ඔබගේ භා අන්තර්ගත් ආරක්ෂාව සඳහා ඔබට විශාල දෙකකත්වයක් සැපයිය හැකි ය. නිතර වීමසිලිමත්ව අවධානයෙන් පසු වීම, අන් අයට එවායේ ආදිනව පවසා පරිස්සම් විය යුතු බව අවධාරණය කිරීම මගින් පාසල ආරක්ෂිත ස්ථානයක් බවට පත් කර ගැනීමට ඔබ නිතර උනන්ද විය යුතු ය.

මානසික හා සමාජීය පරිසරය

යහපත් මානසික හා සමාජීය පරිසරයක් ලෙස සැලකෙන්නේ ඔබ වටා සිටින පුද්ගලයන් සමග යහපත් සම්බන්ධතා පවත්වා ගනිමින් සතුවින් සිටිය හැකි පරිසරයකි. එවැනි පරිසරයක් පාසල තුළ ගොඩ තැබීමට නම්, තම හැකියාවන් හඳුනා ගැනීම, අනියෝගවලට සාරථකව මූහුණ දීම, එලදියේ සන්නිවේදනය, සහකම්පනය වැනි නිපුණතා ඔබ තුළ තිබීම වැදගත් වේ.

මානසික හා සමාජීය යහපත් පාසල් පරිසරයක පැවැතිය යුතු අංග කිහිපයක් පහත දැක් වේ.

1. සුරක්ෂිත බව - හිංසනය, අපයෝගන, රණ්ඩු දෛර ආදියෙන් තොර වීම
2. උපදේශන පහසුකම්
3. සියල්ලන්ට ම එක සේ සැලකීම
4. කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් සඳහා අවස්ථා
5. අගය කිරීම

සුරක්ෂිත බව

පාසල් හොඳික පරිසරය යටතේ සුරක්ෂිත බව ඔබ ඉගෙන ගන්නට ඇත. එට අමතරව මානසිකවත්, සමාජීයවත්, සුරක්ෂිත බවක් පාසල තුළින් ලැබිය යුතු ය. පාසලට පිවිසීමෙන් පසු ලමා අපයෝගන අපවාරවලට ලක් නොවී ඔබට ආරක්ෂා කිරීමට ඔබේ ගුරුවරුන් ඇතුළු පාසල් ප්‍රජාව සෝදිසියෙන් හා විමසිල්ලෙන් කටයුතු කරයි. දෙම්විජයන්ගෙන්, හාරකරුවන්ගෙන් ගෙදර දී ලැබෙන ආදරය, කරුණාව, ආරක්ෂාවට සමාන අයුරෙන් පාසල් දී විදුහල්පතිගෙන් හා ගුරු මණ්ඩලයෙන් එම ආදරය සුරක්ෂිත බව ලැබෙන බව ඔබට වැටහෙනවා ඇත. ආදරය සහ රැකවරණය ලබා ගැනීමට ඔබ ද විනය ගරුකව හා නීති ගරුකව පාසල තුළ හැසිරීමට වග බලා ගත යුතු ය. ගුරුවරුන්ගෙන් හෝ අනිකුත් සිසුන්ගෙන් කිසිදු හිංසනයකට ලක් නොවීමටත් ඔබට අයිතියක් ඇතුවා මෙන් ම ඔබ ද අන් අයට හිංසනයක් සිදු නොකිරීමට අදිටන් කර ගත යුතු ය.

6.9 රුපය - ගුරුවරුන්ගේ සුරක්ෂිත බව ලැබේම

උපදේශන පහසුකම්

මබට එදිනෙද ජීවිතයේ දී විවිධ අභියෝග අවස්ථාවලට මූහුණ දීමට සිදු වනු ඇත. උදහරණ ලෙස පාඨම් මතක තබා ගැනීම, විභාගවලට සුදුනම් වීම, ක්‍රිඩා තරග සඳහා ඉදිරිපත් වීම, හිංසාවලට ලක් වීම, මිතුරන් අභිම් වීම, ආදිය දුක්විය හැකි ය. ජීවිත ජීවිතයේද කතා කිරීමට ඔබ පාසලේ අනිවාරයයෙන් තිබිය යුතු අංයක් වන්නේ උපදේශන සේවයයි. මේ සේවාවේ විශ්වාසවන්ත බව රැකිම, පිළිගැනීම තිබිය යුතු අතර අවශ්‍ය ඕනෑම වෛලාවක සේවාව ලබා ගැනීමේ හැකියාව තිබිම ද අත්‍යවශ්‍ය වේ.

මබට ද ඕනෑම ගැටුවක් ඇති වූ විටක හෝ යහළවෙකුට ගැටුවක් ඇති වූ විටක ඔබේ පාසලේ සිටින උපදේශන ගුරුවරයාට හෝ වෙනත් ගුරුවරයෙකුට එය පවසා ගැටුව විසඳා ගැනීමට යොමුවන්න.

ක්‍රියාකාරකම

මෙති පාසලේ උපදේශන සේවා ගුරුත්වමා හෝ ගුරතුමිය මුණ ගැසී විභාගයට පාඨම් කිරීමට කම්මැලි වීම වැනි ගැටුවක් සාකච්ඡා කරන්න

සියලුන්ට ම එක සේ සැලකීම

සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පාසලක සුවිශේෂී ලක්ෂණයක් වන්නේ පාසලට පිවිසෙන සැම දරුවෙකු ම විද්‍යාල්පති හා ගුරු මණ්ඩලයට සුවිශේෂී වීම යි. ඕනෑම

තරාතිරමක දරුවෙකු පාසලේ ශිෂ්‍යයෙකු ලෙස සැලකීමට සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පාසල් නිතර ම සුදුනම් ය.

මබ ද ඔබේ පාසලේ සියලු දෙනාට ම එක සේ සැලකීමට පුරුදු විය යුතු යි. ඔබේ පාසලේ සහෝදර සහෝදරියන්, ගුරු මණ්ඩලය, සුළු සේවක පිරිස් අංදී සැම දෙනාට ම ගොරව කරන්න, ආදරය කරන්න.

කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම්

කණ්ඩායම් ලෙස ක්‍රියාකාරකම්වල යෙදීම මගින් ඔබගේ විවිධ කුසලතා වර්ධනය කර ගත හැකි ය. එමෙන් ම එකිනෙකා හඳුනා ගැනීමට, අන් අයගේ අදහස්වලට ඇහුමිකන් දීමට, ඒවාට ගරු කිරීමට හා අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමට අවස්ථාව ලැබේ. සිතුම්, පැතුම්, අදහස්, ගුණාංග, හැසිරීම අතින් එකිනෙකාට වෙනස් වූ පුද්ගලයන්ගේ විවිධතා හඳුනා ගැනීමට මෙම කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රයෝගනවත් වේ. එසේ ම නායකත්වය දුරිමටත් නායකත්වයට ගරු කරමින් අනුගාමිකත්වයට තුරු වීමටත් ඔබට අවස්ථාව ලැබේ.

මේ නිසා ඔබ හැම විට ම කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් සඳහා දයකත්වය ලබා දෙන්න.

6.10 රුපය - කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම්වල යෙදීම

අගය කිරීම

මෙය සියලු දෙනා තුළ ම විවිධ කුසලතා පවතී. පළමු පාඩමේ දී මෙය ඉගෙන ගත් ආත්මාහිමානයට හේතු වන විවිධ ගුණාංග හා දක්ෂතා මතක් කර ගන්න. සිසුන්ගේ විශේෂ කුසලතා හඳුනා ගැනීමට කිරීක, ක්‍රිඩා, නැවුම්, සංගීත ආදි විවිධ අංශවලින් ඉදිරිපත් වීමට හා දක්ෂතා එම දැක්වීමට පාසල තුළ මෙට විවිධ අවස්ථා ඇතේ. උදය රස්වීම, ත්‍යාග පුද්ගලෝත්සවය, විවිධ ප්‍රසංග, ක්‍රිඩා උත්සව, සාහිත්‍ය තරග ආදිය උදහරණ කිහිපයක් වේ.

ත්‍යාග, සහතිකපත්, ජය සම්මාන ආදියෙන් විශේෂ දක්ෂතා අගය කිරීම ද සිදු කෙරේ. මෙහි දී මෙය කුමන හෝ අංශයකින් ඇති හැකියාවක් ඔප් නංවා ගැනීමට ගුරුවරුන් සමග එක් වී දෙරෙයවත්ව කැප විය යුතු වේ.

එසේ ම මෙය ද අන් අයගේ දක්ෂතා, හොඳ ගුණාංග අගයන්න. ඒවා මෙගේ ජීවිතයට ද ආදේශ කර ගන්න. යම් උදව්වක් ලබුණු විට ස්තූතිය පළ කරන්න, පෙරලා අවශ්‍ය විට දී උදව් කරන්න.

ස්ක්‍රී ක්‍රියාකාරකම

මෙබේ පාසලේ මානසික හා සමාජීය පරිසරය යහපත් කිරීම සඳහා දියත් කර ඇති වැඩ සටහන් ලැයිස්තුවක් සකස් කරන්න. මිට අමතරව ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වැඩ සටහන් යෝජනා කරන්න.

පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයට ගත යුතු ක්‍රියා මාර්ග

අප ඉහත ඉගෙන ගත් පාසල් හෝ මානසික, මානසික හා සමාජීය පරිසරය යහපත් කර ගනීමින් පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සඳහා අපට විවිධ ක්‍රියාමාර්ග ගත හැකි ය. භත ග්‍රේණියේ දී පවුල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයට ක්‍රියා මාර්ග ගැනීම ප්‍රධාන තේමා පහක් ඔස්සේ සිදු කළ අයුරු මතකයට නො ගන්න. එම තේමා පහ ඔස්සේ පාසලට ගැලපෙන ලෙස යොදන උපාය මාර්ග මගින් පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය ද සිදු කළ හැකි ය.

සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයේ තේමා

1. සෞඛ්‍යවත් ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම
2. පුද්ගල නිපුණතා සහ දැනුම සංවර්ධනය
3. සෞඛ්‍යයට නිතකර පරිසරයක් ඇති කිරීම
4. ප්‍රජා දායකත්වය ලබා ගැනීම
5. සෞඛ්‍ය සේවා ප්‍රතිසංවිධානය කිරීම හා ඒවායින් උපරිම ප්‍රයෝගන ලබා ගැනීම

සෞඛ්‍යය පිළිබඳ දැනුම ලබා දීමෙන් පමණක් අපගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය වැඩි දියුණු කළ නොහැකි බැවින් එය සාර්ථකව සිදු කිරීමට ඉහත තේමා හඳුන්වා දෙන ලදී. අපි උදාහරණයක් ලෙස සෞඛ්‍යවත් ආහාර ලබා ගැනීමට යොමු කිරීම මෙම තේමා ඔස්සේ සිදු කරන්නේ කෙසේදි බලමු.

1. පෝෂ්‍යදීයි ආහාර පමණක් පාසලට ගෙන ඒමේ ප්‍රතිපත්තියක් ඇති කර ගැනීම.
2. තම පෝෂණ තත්ත්වය නිර්ණය කර ගැනීමට සහ පෝෂණ මට්ටමට ගැළපෙන පෝෂ්‍යදායි ආහාර හඳුනා ගැනීමට නිපුණතා ඇති කරවීම.
3. පෝෂ්‍යදීයි ආහාර ඇති ආපන ගාලාවක් පිහිටුවීම
4. පාසල අවට ප්‍රජාව විසින් පෝෂ්‍යදීයි ආහාර පමණක් විකුණු ලැබීමට සහාය වීම.
5. සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කාර්යාලය වෙතින් පෝෂණ මට්ටම නිර්ණය කරවා ගැනීම සහ පෝෂණ ගැටලු හඳුනා ගැනීම.

පාසල් පරිසරය සෞඛ්‍යයට නිතකර ලෙස සැකසීමට එම තේමා යොදු ගන්නා ආකාරය අපි දැන් විමසා බලමු.

1. සෞඛ්‍යවත් ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම

මෙහි දී ප්‍රතිපත්ති ලෙස හඳුන්වන්නේ නීතියෙන් හෝ සියලු දෙනාගේ එකගතාවෙන් ඇති කර ගෙන ක්‍රියාත්මක කරවන දේ ය.

අපට පාසලට ගැළපෙන පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ප්‍රතිපත්ති රාඹියක් ගොඩනගා ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ය. පාසල් සිසුන් වශයෙන් මෙම ප්‍රතිපත්ති සැකසීමට හා ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඔබට විශාල වගකීමක් පැවරී ඇත.

පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ප්‍රතිපත්ති කිහිපයක් පහත දැක් වේ.

- කුණු කසල ක්‍රමවත්ව වෙන් කර බදුන් ගත කිරීම

ලදා: පොලිතින් හා
නොදිරන ද්‍රව්‍ය
දිරන ද්‍රව්‍ය
විදුරු
කඩදසී

6.11 රුපය - කසල බදුන් ක්‍රමවත්ව සැකසීම

- ක්‍රමවත් පිරිසිදු ආපන ගාලාවක් පවත්වා ගැනීම
- පිරිසිදු පානිය ජල සැපයුමක් භාවිත කිරීම
- චෙබදා සායන පැවැත්වීම
- පොලිතින් පාසලට ගෙන ඒමෙන් වැළකීම
- සෞඛ්‍යවත් ආහාර පමණක් පාසලට ගෙන ඒම
- කෘතිම පාන වර්ග (කාබනිකත බීම සහ පැණි බීම) ගැනීමෙන් වැළකීම

6.12 රුපය - පාසල් සෞඛ්‍ය සායනය

මෙම ලෙසට ඔබට නිතකර වන පරිදි ප්‍රතිපත්ති සකසා ඒවා නිසි ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම හා ඒවාට අනුගත වීම පාසල් සිසුන් වන ඔබට පැවරෙන වගකීමක් හා යුතුකමක් වේ.

මෙවැනි ප්‍රතිපත්ති ඇති කිරීමට දිඵා සෞඛ්‍ය සමාජ සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කමිටුව මගින් ඔබට ද මැදිහත් විය හැකිය.

ක්‍රියාකාරකම

දෙදෙනා බැංගින් එක් වී ඉහතින් දක් වූ ප්‍රතිපත්තිවලට අමතරව ඔබේ පාසලට ගැලපෙන තවත් ප්‍රතිපත්ති කිහිපයක් සකස් කරන්න. ඒ අතරින් තෝරා ගත් ප්‍රතිපත්ති කිහිපයක් අන් අයගේ දැන ගැනීම සඳහා ප්‍රදාර්ගනය කරන්න.

2. ප්‍රද්‍රේශල නිපුණතා සහ දැනුම සංවර්ධනය

මබ සතු විවිධ නිපුණතා වර්ධනය කර ගැනීම මගින් පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයේ එලදායිතාව ඉහළ නාංචා ගත හැකි ය.

ඒ සඳහා වැදගත් වන මබ තුළ තිබිය යුතු නිපුණතා මොනවා ද? 6 ගෞණීයේ දී මබ ඉගෙන ගත් ජීවන නිපුණතා මේ සඳහා යොදු ගත හැකි ය .

1. ආත්මාවබෝධය සහ ආත්මාහිමානය
(Self -understanding and - esteem)
2. නිවැරදි තීරණ ගැනීම
(Decision making)
3. ගැටුපු විසඳීම (Problem solving)
4. ආතතියට සාර්ථකව මුහුණ දීම
(Coping with stress)
5. විවාරකීලී වින්තනය
(Critical thinking)
6. නිරමාණකීලී වින්තනය
(Creative thinking)
7. විත්තවේග සමතුලිතතාව
(Emotional balance)
8. යහපත් අන්තර්ප්‍රද්‍රේශල සබඳතා
(Good interpersonal relationship)
9. එලදායි සන්නිවේදනය
(Productive communication)
10. සහකම්පනය
(Empathy)

6.13 රුපය - නිරමාණකීලී වින්තනය

ඊට අමතරව නායකත්ව හැකියාව, අනුගාමිකත්වය, කණ්ඩායම් හැඟීම ආදිය ද ඔබ තුළ ව්‍යවහාර කර ගත හැකි කුසලතා වේ.

සෞඛ්‍යය පිළිබඳ දැනුම පොත පත මගින් ද, ගුරුහවතුන් මගින් ද, විවිධ සෞඛ්‍ය වැඩිසටහන් මගින් ද ඔබට ලබා ගත හැකි ය.

එසේ ලබා ගන්නා දැනුම හා ඔබේ නිපුණතා එක් කොට පාසලේ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයට දයක විය හැකි ය.

ත්‍රියාකාරකම

සියලු දෙනා එක් වී පාසල් වත්ත සිත් ගන්නා සූලු ලෙස සැකසීමට කටයුතු සංවිධානය කරන ආකාරය, ලේඛනයකින් සකස් කර, එම ක්‍රියාව ආරම්භ කරන්න.

3. සෞඛ්‍යයට හිතකර පරිසරයක් ඇති කිරීම

මෙහි ඉහත ඉගෙන ගත් රෝගීක, මානසික හා සමාජීය පරිසරය ඔබගේ සෞඛ්‍යය කෙරෙහි ඉමහත් බලපැමක් ඇති කරයි. පාසල් පරිසරයෙන් ඔබ ලබන අත්දැකීම් දැනුම සහ පෝෂණය ඔබේ ජීවිතයේ පැහැදිලි වෙනසක් ඇති කිරීමට ඉවහල් වේ. එම නිසා ගිශ්ච ඔබගේ කායික, මානසික හා සමාජීය සෞඛ්‍යයට හිතකර වන අයුරින් පාසල් පරිසරය පවත්වා ගැනීම අවශ්‍ය වේ. පාසල් පරිසරය පාසල් ගිශ්චයාට, ගුරුවරයාට හා සැමට ප්‍රියජනක ස්ථානයක් විය යුතුයි.

මෙහි දී පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයට දයක වීම සඳහා පාසලේ රෝගීක පරිසරය හා මතෙන් සමාජීය පරිසරය ඔබ ඉහත ඉගෙන ගත් පරිදි හිතකර ලෙස සකසා ගත යුතු වේ.

4. ප්‍රජා දායකත්වය ලබා ගැනීම

පාසලේ රෝගීක, මානසික හා සමාජීය පරිසරය හිතකරව සකසා ගැනීමට, ප්‍රජා දායකත්වය ලබා ගත යුතු ය. පාසල හා සම්බන්ධ ප්‍රජාව වන්නේ දෙම්විජයන්, අසල්වැසියන්, ආදි ගිශ්චයින්, සුඛ පතන්නන් ඇතුළු පාසලට සම්බන්ධ සියලු ම පුද්ගලයන් ය.

මේ සියලු දෙනා සමග ම යහපත් සම්බන්ධතා ගොඩනගා ගැනීම වැදගත් වේ.

පාසලේ වැඩකටුතු සඳහා ප්‍රජාවේ සහාය ලබා ගැනීමක්, පොදු වැඩකටුතුවල දී ප්‍රජාවට සහාය වීමත් මෙහි දී සිදු කළ හැකි ය.

ලද:

- ප්‍රජාවෙන් පාසලට කළ හැකි වැඩසටහන්
- බෙංග මරුදානය සඳහා ගුමුදානයක් පැවැත්වීම
  - පාසල අවට මත් ද්‍රව්‍ය විකිණීම වැළැක්වීම

6.14 රුපය - ගුමුදාන පැවැත්වීම

පාසලින් ප්‍රජාවට කළ හැකි වැඩසටහන්

- දෙමාපියන් සඳහා අක්ෂී සායනයක් පැවැත්වීම
- ලමා අපයෝගීතන, අපවාර වැළැක්වීම පිළිබඳ ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීම

ශ්‍රී කියාකාරකම

ඉහත උදහරණ සැලකිල්ලට ගෙන ප්‍රජා සහභාගිත්වය ලබා ගැනීම සඳහා කළ හැකි වැඩ සටහන් වගුවක ගොනු කරන්න.

ප්‍රජාවෙන් පාසලට කළ හැකි
වැඩසටහන්

පාසලෙන් ප්‍රජාවට කළ හැකි
වැඩසටහන්

5. සෞඛ්‍ය සේවා ප්‍රතිකංචිතය හා ඒවායින් උපරිම ප්‍රයෝගන ලබා ගැනීම

පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සඳහා සෞඛ්‍ය සේවා සුදුසු පරිදි සංචාරණය කිරීම ඉතා වැදගත් වේ.

සෞඛ්‍ය සේවා යනු මොනවාද?

මලගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය රැක ගැනීමටත්, ඉහළ නැංවීමටත් උද්‍යි වන පුද්ගලයන් ආයතන සහ වැඩි සටහන් සෞඛ්‍ය සේවා යනුවෙන් හැඳින්විය හැකි ය.

සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පාසලට අවශ්‍ය විවිධ වැඩිසටහන්, ආයතන හා පුද්ගලයන් කවුදයි අඩි සෞඛ්‍ය බලමු.

පුද්ගලයන්

- සෞඛ්‍ය වෙවද්‍ය නිලධාරී
- මහජන සෞඛ්‍ය පරික්ෂක
- පවුල් සෞඛ්‍ය නිලධාරීනීය
- කෘෂි නිලධාරී
- පරිසර නිලධාරී
- මො ආරක්ෂක නිලධාරී

ආයතන

- සෞඛ්‍ය වෙවද්‍ය නිලධාරී කාර්යාලය
- රෝහල
- පොලිසිය
- රතු කුරුස සංගමය
- ගාන්ත ජේත්ත ගිලන් රථ සංගමය
- සෞඛ්‍යදන සංගමය

වැඩ සටහන්

- පාසල් වෙවද්‍ය පරික්ෂාව
- පාසල් දන්ත විකිත්සක සේවය
- ප්‍රතිශක්තිකරණ වැඩිසටහන
- පාසල් සනීපාරක්ෂක සමික්ෂණය
- බෝවනහාබේ රු නොවනරේ රුගම ඇඩිමේ වැඩ සටහන

මලගේ ගාරීරික ආබාධ, දුර්වලතා හඳුනාගෙන ඒවාට ප්‍රතිකාර කිරීම සඳහා යොමු කිරීම මෙම සේවා මගින් සිදු වේ. මේ සේවාවන් ලබා ගත් බවට තහවුරු කිරීම සඳහා ඔබට ගිහු සෞඛ්‍ය සටහන්, හා ප්‍රතිශක්තිකරණය පිළිබඳ වාර්තාවක් ලබා දෙනු ඇත.

නොමිලේ බෙදා හැරීම පිශීසයි

සෞඛ්‍ය සේවාවලින් ඔබට ලැබෙන ප්‍රයෝගන රාජියකි. ඒ අතරින් කිහිපයක් පහත දැක් වේ.

- බෝ වන හා බෝ නොවන රෝගවලින් වැළකීමට සහාය දීම
- නිසි කළට ප්‍රතිශක්තිකරණය ලබා දීම
- දන්ත සෞඛ්‍යය ආරක්ෂා කිරීම
- ඇස් පෙනීමේ දුරවලතා හඳුනාගෙන ප්‍රතිකාර ලබා දීම
- උපතින් ම හට ගත් කායික දුබලතා හඳුනා ගැනීම
- පෝෂණ තත්වය හඳුනා ගැනීම
- සෞඛ්‍ය පණිවුඩ ලබා දීම
- ආරක්ෂාව පිළිබඳ තොරතුරු ලබා දීම

6.15 රුපය - ප්‍රතිශක්තිකරණය ලබා දීම

五 ක්‍රියාකාරකම පහත වගුව පුරවන්න

ආයතනය	ලැබුණ සේවාව	පිහිටි ස්ථානය	පැමිණි පුද්ගලයා
සෞඛ්‍ය වෙළදා නිලධාරි කාර්යාලය			
පාසල් දන්ත විකිත්සාගාරය			
පොලිසිය			
රෝහල			
වෙනත්			

පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ඔබට කළ නැකි දේ

- සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කම්ටු පංති මට්ටමෙන් පිහිටුවා ගැනීම
- කම්ටු මගින් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ක්‍රියා මාර්ග සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කරවීම
- පාසල් පවතින නීති රිති හා ප්‍රතිපත්ති ආරක්ෂා කිරීම
- සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ප්‍රතිපත්ති සඳහා නව යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම
- දුම්වැටි මන්දුව්‍යවලින් වැළකි දිෂු සහෝදර සහෝදියන්ද ඉන් මුද්‍රා ගැනීම හා අවශ්‍ය අවස්ථාවල දී විදුලහල්පති හා ගුරු මණ්ඩලයේ සහාය ලබා ගැනීම
- සෞඛ්‍ය පණිවුඩ නිවස සහ සමාජය වෙත ගෙන යාම

ක්‍රියාකාරකම

ගරුතුමාගේ උදුවූ ඇතිව, පාසල් සෞඛ්‍ය නිර්ණායකවලට අනුව ඔබේ පාසල අයයන්න. එම අයය වැඩි කිරීමට ගත හැකි ක්‍රියා මාර්ග දක්වන්න.

සාරාංශය

සෞඛ්‍යයට බලපාන සාධක තම පාලනයට ගැනීම මගින් තමාගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය දියුණු කර ගැනීමට පුද්ගලයන්ට හැකියාව ලබා දීමේ ක්‍රියාවලිය සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයයි.

සෞඛ්‍යවත් සමාජයක් ගොඩ නගා ගැනීම සඳහා පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය වැදුගත් වේ.

පාසල් හොතික පරිසරය ද, මානසික හා සමාජීය පරිසරය ද සෞඛ්‍යයට හිතකර ලෙස සකසා ගත යුතු වේ.

සෞඛ්‍යයට අදාළ ප්‍රතිපත්ති සැකසීම, පුද්ගල නිපුණතා සහ දැනුම සංවර්ධනය කිරීම, සෞඛ්‍යයට හිතකර පරිසරයක් ඇති කිරීම, ප්‍රජා දෙකත්ත්වය ලබා ගැනීම, සෞඛ්‍ය සේවා ප්‍රතිසංවිධානය කිරීම හා ඒවායින් උපරිම ප්‍රයෝගන ලබා ගැනීම යන තේමා පහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සඳහා යොදා ගනී.

ඉහත තේමා පහ ඔස්සේ සෞඛ්‍යවත් පාසලක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ඔබට ද දෙක විය හැකි ය.

 අන්තර්
පාසලක්

1. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පාසලක් යනු කුමක්ද?
2. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයේ තේමා මොනවාදී?
3. ඔබේ පාසලේ ක්‍රියාත්මක කළ හැකි සෞඛ්‍යවත් ප්‍රතිපත්ති කිහිපයක් ලියන්න
4. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය ඇති කිරීමට ඔබ ගොඩ නගා ගත යුතු නිපුණතා මොනවාදී?
5. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පාසලක් ගොඩ නැංවීම සඳහා දිශ්‍යයෙකු ලෙස ඔබට ඉටු කළ හැකි යුතුකම් හා වගකීම් ලියන්න.